

UDHËTIMET E DEAS

Autore: Majlinda Xhika

Ilustroi: Elisa Bano

QENDRA STEPS

Të nderuar prindër,

Ky tregim synon të nxisë të menduarin imagjinar tek fëmijët tuaj veçanërisht si një formë ndihmuese për të përballuar situatën në të cilën ndodhemi për shkak të pandemisë botërore. Nëse kenë një fëmijë në moshën parashkollore ju padyshim e kenë dëgjuar shpesh të flasë me kukullat apo shokët imagjinarë, të pretendojë sikur është një magjistër, një astronaut apo personazhi i tij i preferuar i filmave të animuar.

Të menduarit në mënyrë magjike e fëmijëve në këtë moshë është tipar tepër dallues. Për çdo objekt që ne si të rritur e dimë se ka një funksion të caktuar, nga fëmija mund të përdoret në një larmishmëri mënyrash që nuk na kishite shkuar në mendje.

Ndërkohë që duket se fëmija juaj është duke u kënaqur nga loja imagjinare që po luan, në fakt është shumë më tepër se kaq. Nëpërmjet lojës fëmija juaj zhvillon aftësitë psikologjike dhe emocionale që i ndihmon ata të kuptojnë botën përreth tyre.

Dësa prej këtyre aftësive janë:

- Aftësitë gjuhësore

Shpesh herë ju mund të jeni befazuar nga një fjalë që fëmija juaj ka thënë dhe ju nuk mendonit se ai e dinte. E vërteta është se fëmijët janë imitues shumë të mirë të prindërve të tyre dhe personave të afërt që kanë ndikim tek ata. Ata modelojnë sjelljet dhe mënyrën e shprehisë së të rriturve që i rrethojnë. E rëndësishme është që prindërit të jenë të gatshëm për t'i shpjeguar kuptimin e fjalëve të reja që fëmija dëgjon. Nëpërmjet lojës procesi i pasurimit të fjalorit të fëmijës ndodh në mënyrë të natyrshme dhe duke e mbajtur të gjallë interesin e tij.

- Aftësitë sociale dhe emocionale

Përmes lojës me role ose lojës simbolike, fëmija është duke eksperimentuar rolet e tij. Ai mëson se si të pres radhën, si të bashkëveproj me të tjerët, dhe se si të zhvilloj aftësitë problem-zgjidhëse. Edhe pse në moshë të vogël fëmijët mund të aftësohen të mësojnë se si ndihet dikush tjetër duke kuptuar emocionet e ndryshme dhe duke i lidhur ato me situata të caktuara.

- Aftësitë e të menduarit

Loja imagjinare e ndihmon fëmijën të mendoj rreth zgjidhjeve të mundshme të problemeve të cilat ata hasin gjatë lojës. Nëse fëmija mbështetet në lojën e tij dhe udhëzohet nga një i rritur, ndihmohet të ndërtoj vetë-besimin. Gjithashtu nxitet të zhvilloj kreativitetin mbi qasjen ndaj përballjes me vështirësitë e ndryshme.

Nxítja e imagjinatës është shumë e rëndësishme në të gjitha fushat e zhvillimit të fëmijës dhe përfshirja e të gjithë anëtarëve të familjes në aktivitete si leximi i një libri, loja, vizatimet i ndihmon fëmijët në mirëqënien e tyre psikologjike.

urojmë që ky tregim t'ju shërbejë si një hap iniciale për një sërë aktivitete të tjera me fëmijën tuaj. Me siguri ata do të kenë shumë udhëtime për t'ju treguar sikurse Dea, vogëlushja e këtij tregimi.

Përzemërsisht,
ELISA & MAJLINDA

Të dashur fëmijë,

Ë dini ju se ne kemi shumë aftësi të ndryshme? Ti kujtojmë së bashku? Kemi aftësinë për të folur, për të ecur, për të njohur shkronjat, për të ndarë emocionet... por kemi edhe një aftësi tjetër, aftësinë për të imagjinuar. Ë dini ju se çfarë është imagjinata? Imagjinata është aftësia për të formuar një fotografi, një histori ose një ide në mendjen tonë.

Ju ka ndodhur ju ndonjëherë që ndërkohë që jeni ulur në divan, mendja juaj të jetë diku tjetër për shembull në det, në një takim me superheronjtë ose në një vend magjik plot me zana? Ë pra, kjo është imagjinata - të shkojmë me mendjen tonë në vende të ndryshme dhe të krijojmë lloj lloj historish.

Ne kemi dëshirë që t`ju njohim me një vajzë të vogël që quhet Dea e cila ka zbuluar që me imagjinatën e saj mund të bëjë "udhëtime të mrekullueshme".

Jeni gatë që ti zbuloni udhëtimet e Deas?

Me shumë dashuri,
MAJLINDA

Dea e vogël po shikonte dallëndyshet nga dritarja, teksa ato të pa vendosura po kërkonin një vend për të ndërtuar folenë e tyre. Pranvera kishte disa ditë që kishte ardhur dhe Dea e vogël nuk kishte arritur të bënte asnjë kurorë me lule të freskëta, nuk kishte mundur dot të luante në parkun e lojrave tashmë plot gjelbërim dhe lule të bukura. Po ashtu atë e kishte marrë malli për shokët dhe mëuesen e saj... kishte shumë ditë pa i takuar.

Mami dhe babi i kishin shpjeguar asaj se një virus kishte udhëtuar në të gjithë botën, i cili pasi “takonte” njerëzit i bënte ata të ndjeheshin të sëmurë, të kishin temperaturë dhe kollë. Mami dhe babi i kishin shpjeguar po ashtu Deas se për t’u mbrojtur nga ky virus, të gjithë njerëzit duhet të qëndronin në shtëpi. Kështu kopshtet, shkollat, puna e mamit dhe e

babit, dyqanet, parqet, teatri i kukullave, do të qëndronin të mbyllura për disa kohë.

* * *

Ditët kalonin dhe Dean po e merrte malli të dilte të luante me shokët e saj, të takonte mësuesen, të takonte gjyshen dhe gjyshin që i mungonin kaq shumë. Mami i pa sytë e trishtuar të Deas që shikonin nga dritarja dhe e pyeti:

- Dea je e mërzhitur?

- Mmm...

Dea nuk mundi dot të kthente një fjalë, por shpërtheu në të qara. Mami e përqafoi fort, qëndruan ashtu derisa vogëlushja u qetësua dhe pasi mori frymë thellë, Dea i tha mamit se

ajo ishte e mërzhitur sepse e kishte marrë malli të luante me shokët e saj dhe ti takonte ata.

- Mami edhe sa ditë do që të hapet kopshti? - pyeti ajo.

Kështu unë do ti numëroj dhe do ta di më mirë edhe sa ditë duhet të pres.

Mami i shpjegoi Deas qetësisht se ajo nuk e dinte kur do të hapej kopshti dhe të gjitha vendet e tjera që Dea pëlqente të kalonte kohën e saj.

-Pse nuk pyet mësuesen? Ajo duhet ta dijë - vazhdoi përsëri Dea.

Mami i shpjegoi Deas se kopshti dhe shkolla do të vazhdojnë të qëndrojnë të mbyllur derisa të gjithë njerëzit të jenë të sigurt. Duke qëndruar në shtëpi dhe duke u kujdesur për higjenën e tyre, virusi do të “zhdukej” më shpejt dhe kështu njerëzit nuk do të sëmureshin më .

Mami e vuri re fytyrën e Deas që u mërzi shumë që nuk mori përgjigjen që ajo po priste...

Gjithë pasditen Dea qëndroi e mërziur. Atë ditë nuk kishte dëshirë as të luante, as të ndihmonte mamin kur gatuate.

* * *

I

Kur erdhi mbrëmja dhe mami do t'i lexonte Deas përrallën e darkës para se të flinte, ajo i kërkoi asaj që në vend të përrallës të bënin një “udhëtim imagjinar”.

Udhëtim! Oh sa u gëzua Dea kur dëgjoji këtë fjalë. E dini sa shumë i pëlqenin asaj udhëtimet?! Çdo herë kur prindërit e kishin të mundur, ata udhëtonin diku për të njohur vende dhe për të takuar njerëz të rinj. Oh sa qejf...por këtë fjalën “imagjinar” Dea s`po e kuptonte shumë mirë.

Mami i shpjegoi se “udhëtimin imagjinar” mund ta bëjmë drejt vendeve që duam nëpërmjet mendjes sonë. Dhe kemi një të mirë shumë të madhe, sepse zgjedhim vendin që duam - mund të jetë një fushë e madhe pranë së cilës kalon një lum i bukur, mund të zgjedhim një mal me pemë të larta ose mund të zgjedhim shtëpinë e një njeriu që ne e duam shumë. Dhe më e bukura, në këtë “udhëtim imagjinar” ne mund të marrim cilin të duam ne...

Dea nuk po e dëgjonte më mamin. Ende pa mbaruar fjalët, ajo e kishte nisur udhëtimin e saj me mendje...mami e puthi lehtë në ballë dhe u largua nga dhoma. Kur u zgjua në mëngjes, Dea akoma nuk po arrinte ta kuptonte atë ndjesi të bukur që kishte. Kishte qënë një ëndërr? Joo... uh kishte qënë ai udhëtimi...si quhej"imagjinari" që mami i kishte propozuar mbrëmë... E dini se ku kishte shkuar Dea? Mendja e saj kishte udhëtuar drejt një lëndine të bukur me lule shumë-ngjyrëshe, ku bashkë me të ishin edhe të gjithë shokët dhe shoqet e saj, së bashku me mësuesen e ëmbël. Oh sa kishin luajtur dhe ishin argëtuar! Kishin folur me njëri-tjetrin dhe kishin treguar shumë gjëra të bukura...Dea kishte një ndjesi kaq të bukur! Madje, asaj i lindi një ide...

-Mami mami..-thiri ajo me gëzim.- Kam një ide. Dua t'i ftoj shokët e mi që sot të shkojmë në një udhëtim imagjinari në një lëndinë të bukur, bashkë me mësuesen, dhe do kisha shumë dëshirë që secili nga ne të vizatonte gjërat që do të bëjë në këtë udhëtim imagjinari.

-Oh Dea, por kjo është një ide shumë e bukur. Unë mendova se nuk më dëgjove mbrëmë kur po të tregoja se çfarë është "udhëtimi imagjinari".

Dhe pa humbur kohë, Dea i kërkoi mamin që në grupin e shokëve në telefon t'u kërkonte atyre të bënin një udhëtim imagjinari në një lëndinë të bukur, me të gjithë shokët e klasës dhe mësuesen dhe të vizatonin gjërat që kishin parë ose kanë bërë aty.

Dhe ja ku erdhi pasditja. Dea nuk mund ta mbante dot lum-turinën dhe gëzimin teksa shikonte të gjithë vizatimet e shokëve të tyre.

Oh sa shumë ngjyra që kishin! Ishin kaq të bukura!

E gjeti veten në çdo vizatim të shokëve dhe u ndje kaq mirë që asnjëri prej tyre nuk e kishte harruar. Dea ndonjëherë kur ishte e mërzhitur, mendonte se shokët do ta kishin harruar nga gjithë kjo kohë e gjatë që kishte kaluar, por jo! Vajza e vogël atë pasdite sa nuk fluturonte nga gëzimi. "Udhëtimi imagjinari" kishte qënë me të vërtetë një udhëtim fantastik.

II

Të nesërmen Dea mendoi të bënte përsëri një “udhëtim imagjinar” madje, duke qënë se mami i kishte thënë që mund të shkonte ku të dëshironte me mendjen e saj dhe të merrte cilët të dëshironte ajo, Dea i kishte rezervuar një vend special në këtë udhëtim kukullës së saj Sofi. I duhej një bashkë-udhëtare sepse do të bënte një udhëtim të gjatë deri tek shtëpia e gjyshërve. Dea shkon shumë shpesh tek gjyshërit, madje atje ka një vend të veçantë me gjithë lodrat e saj, por për më tepër, ajo shijon shumë ushqimet e mrekullueshme që gjyshja i gatuan. Dhe ja ku u

nisën, Dea dhe Sofi, vendosën krahët e fluturave dhe fiuuu e drejt e tek shtëpia e gjyshit dhe gjyshes. Dea nuk trokiti fare, sepse ju thamë apo jo, ishte në një udhëtim imagjinar! Gjyshin dhe gjyshen e gjeti përpara telefonit dhe po qeshnin të gëzuar me diçka që po shihnin. U afrua ngadalë dhe ç` të shihte - ishte ajo! Gjyshi dhe gjyshja po shikonin të lumtur të gjithë videot në të cilat Dea kishte recituar e kishte luajtur.

Oh sa u lumturua! Dea ishte gati t'i përqafonte kur një zë u dëgjua nga ballkoni...

“Dea...Dea hajde të shikosh sa bukur kanë çelur lulet”. Ishte mami që po e thërriste, zëri i saj e “zgjoi” nga takimi imagjinar me gjyshërit, por...i lindi një tjetër ide. I kërkoi mamit që sot pasdite të gatuanin recetat e biskotave të gjyshes dhe ashtu bënë. Nuk bënë vetëm për vete, por edhe një pjatë plot për gjyshin dhe gjyshen, të cilëve babi do t'ua dërgonte të nesërmen në mëngjes. Dea nuk harroi t'u bënte edhe një vizatim të bukur gjyshërve se bashku me të. Edhe pse Dea kishte disa ditë pa i parë gjysherit ajo ndjeu se u kënaq shumë nga ky takim imagjinar.

III

Dea vazhdonte të ishte shumë e lumtur. Kishte zbuluar “udhëtimin imagjinar” me të cilin mund të shkonte me mendjen e saj në kaq shumë vende të bukura dhe të takonte të gjithë njerëzit për të cilët e kishte marrë shumë malli.

E dini ku vendosi të shkonte sot? Në parkun e lojrave! Dea kishte shumë qejf që të kalonte kohë në këndin e lojrave dhe t'i provonte ato të gjitha me radhë, trampolinën, rrëshqitësen, shilarësen. Por e dini se ky udhëtim u kthye në një aventurë të vërtetë?! Dea ftoi babin e saj në këtë udhëtim imagjinar dhe ja ku ndodhi magjia; krevati i mamit dhe i babit u kthye në një trampolinë gjigande ku Dea shijoi disa të hedhura plot gëzim; divani i lëvizshëm në kuzhinë u kthye në një rrëshqitëse gjigande dhe të jashtëzakonshme, ndërsa hapësira ndërmejt komodinave, me ndihmën e një çarçafi të fortë, u kthye në një shilarëse të vogël. Dea hidhej nga gëzimi. Ajo nuk e kishte menduar më parë që me fantazinë e saj ajo mund të shkonte ku të donte dhe të krijonte kaq shumë gjëra të bukura.

Vajza e vogël kishte zbuluar një dhuratë të madhe këto ditë, të cilën e përdori sa herë dëshironte.

Dea bëri edhe shumë udhëtime të tjera, madje edhe pasi shkolla dhe kopshtet dhe parqet ishin hapur dhe të gjithë

rifilluan të bënin gjërat që bënin më përpara, por udhëtimet e saj imagjinare ishin më të bukurat. Më specialet!

Disa pyetje për miqtë e vegjël të Deas:

Po ti ke bërë ndonjë “udhëtim imagjinar”?

Në cilin vend? Kush ishte bashkë me ty në këtë udhëtim imagjinar?

Ku do të doje të bëjë udhëtimin e ardhshëm imagjinar?

Cilët do të doje të ftoje në udhëtimin tënd?

A mund ta vizatosh në fletë këtë “udhëtim imagjinar”?

Ky material u përgatit nga Qendra STEPS për t'u ardhur në ndihmë fëmijëve dhe prindërve në përballimin e gjendjes së pandemisë botërore.

Autore: Majlinda Xhika
Ilustroi: Elisa Bano
Redaktoi: Jona Hila

Prill, 2020